

Motion till riksdagen 2013/14:A299

av Désirée Pethrus (KD)

Arbetsmöjligheter för personer med funktionsnedsättning

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser för att underlätta för personer med funktionsnedsättning att ta sig in på arbetsmarknaden.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att samordningen mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och socialtjänsten måste intensifieras för att skapa en enda administrativ ingång för att underlätta arbetsmöjligheter för personer med funktionsnedsättning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att personer med funktionsnedsättning ska ha rätt att välja arbetsförmedling utifrån sina egna preferenser, vilket ska finansieras med en statlig jobbpeng som kommer den valda arbetsförmedlingen till del.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att arbetsförmedlingar ska konkurrensutsättas och belönas efter prestation.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att personer som går på daglig verksamhet ska få sin arbetskapacitet testad på regelbunden basis i syfte att personerna ska kunna återgå till vanligt lönearbete när arbetsförmågan är förbättrad.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fler företag måste ta sitt sociala ansvar och anställa personer med funktionsnedsättning.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stat, kommun, landsting, regioner och statliga bolag även bör utvidga möjligheterna till arbeten för personer med funktionsnedsättning inom deras verksamhetsområden.

Fel! Okänt namn

Motivering

Drygt en halv miljon människor, eller sex av tio personer med funktionsnedsättning, bär på en funktionsnedsättning som gör att deras arbetsförmåga är nedsatt. I denna grupp är rörelsehinder den vanligaste funktionsnedsättningen.

Personer med funktionsnedsättning har jobb i betydligt lägre utsträckning än andra. Därutöver har sysselsättningsgraden dessutom minskat bland personer med funktionsnedsättning som har nedsatt arbetsförmåga.

Oavsett regeringsinnehav har sysselsättningsgraden för personer med funktionshinder varit alldeles för låg. Det är inte bra för samhällsekonomin men framför allt är det inte bra för den enskilda personens möjlighet till egen försörjning. Regeringen arbetar nu med en sysselsättningsstrategi på EU-nivå, EU 2020, där målsättningen är att höja sysselsättningsnivån totalt bland befolkningen för att klara den ökade konkurrensen från omvärlden. Därför är det nu extra viktigt att aktiva åtgärder sätts in för att få in fler personer med funktionsnedsättning på arbetsmarknaden.

Samarbetet mellan Försäkringskassan, socialtjänsten och Arbetsförmedlingen måste intensifieras ytterligare och på sikt bör en gemensam ingång skapas. Det är ett faktum att många i dag faller mellan stolarna och att många hänvisas till olika nivåer och att ingen tar ett riktigt helhetsgrepp. Med en gemensam ingång för alla som inte kan försörja sig själva kan en helhetsbild ges och rätt åtgärd sättas in från första början. Beroende på orsaken till att en person inte kan försörja sig på egen hand sätts åtgärder in och personen hänvisas vidare till den instans som är rätt för just henne/honom. Målet ska vara att personen så snabbt som möjligt hittar ett jobb och får en egen försörjning.

När en ung person med funktionsnedsättning avslutar sin skolgång bör denne erbjudas stöd till arbete. Om den unge personen söker någon form av ersättning så ska denne från och med första dagen gå in i ett tre månaders program som ett första steg i att göra en bedömning av personens arbetsförmåga. Redan här kan man förstås komma fram till att personen helt saknar arbetsförmåga och därför ska få sjuklön alternativt provas för daglig verksamhet.

Den person med funktionsnedsättning som bedöms ha en arbetsförmåga hänvisas därefter vidare till val av arbetsförmedling, där såväl offentliga som privata förmedlingar ska finnas att tillgå. Dessa förmedlingar ska vara certifierade. Till detta val knyts en jobbpeng där personer med funktionsnedsättning får välja den arbetsförmedling som passar honom eller henne bäst. Jobb-pengen varierar i storlek beroende på hur omfattande funktionsnedsättning personen har. Som stöd vid val av arbetsförmedling ska särskilda jobbcoacher finnas till hands. Klarar personen inte av ett arbete med stöd på den ordinarie arbetsmarknaden ska möjlighet till arbete på ett socialt företag finnas som ett alternativ.

För att ytterligare öka motivationen att lyckas i sitt förmedlingsuppdrag föreslår vi att arbetsförmedlingar ska få betalt efter hur väl de lyckas. Utöver pengarna som en arbetsförmedling får vid inskrivningen av en arbetssökande ska förmedlingen få betalt när den lyckas förmedla ett jobb och ytterligare en

Fel! Okänt namn på

peng när personen haft jobbet en viss tid. Ju högre peng den arbetssökande har, desto högre ersättning betalas ut till förmedlingen när jobb förmedlas. Med ett sådant system belönas bra arbetsförmedlingar och förmedlingarna uppmuntras att arbeta med personer som står långt utanför arbetsmarknaden. Dagens arbetsförmedling har inga ekonomiska incitament att lyckas i sitt arbete.

För att öka transparensen och konkurrensen inom förmedlingsverksamheten tror vi att en bra idé är att olika förmedlingsaktörer betygsätts och att dessa jämförelser blir offentliga. På så sätt kan den arbetslöse gå till den förmedling som lyckats bäst med att bryta utanförskapet. Med ökad konkurrens ökar också trycket på resultatförbättring.

Daglig verksamhet

Idag är daglig verksamhet något av en slutstation för människor som har en funktionsnedsättning. Av Socialstyrelsens kartläggning framgår att i mer än hälften av landets kommuner under den senaste femårsperioden har inte någon person gått från daglig verksamhet till ett lönearbete, varken osubventionerat eller subventionerat. Detta sker trots att så många som 10 procent av dem som idag har daglig verksamhet skulle kunna gå vidare till någon form av lönearbete. För den enskilda personen som har en potential är det inte mer än rätt att undersöka möjligheten till egen försörjning. Även för den som en gång har bedömts sakna arbetsförmåga och därmed beviljats daglig verksamhet finns det anledning att pröva med jämna mellanrum eftersom arbetsförmågan kan utvecklas efter hand. Därför föreslår vi att arbetsförmågan prövas varje år för den person som har beviljats daglig verksamhet och som bedöms vara nära någon form av arbetsmarknad. Finner man att personen saknar arbetsförmåga eller av andra skäl inte kan lämna den dagliga verksamheten ska möjligheten att kvarstå i daglig verksamhet finnas kvar.

Fler företag måste ta sitt sociala ansvar

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna komma in på arbetsmarknaden i större utsträckning än idag krävs det att alla arbetsgivare gör mer för att ta emot dessa personer. Både offentliga och privata arbetsgivare behövs i detta arbete.

Flera företag har börjat tänka i banor av att vara en positiv kraft i samhället och ta emot personer med funktionsnedsättning. Ica och Max Hamburgerrestauranger är bra exempel på företag som bestämt sig för att ha en policy om att anställa personer med funktionsnedsättning. Då har det också visat sig att anställningarna påverkat övrig personal i form av förbättrad arbetsmiljö och att fler trivs på sin arbetsplats. Kristdemokraterna uppmanar fler företag att ta sitt sociala ansvar genom att aktivt välja att anställa personer med funktionsnedsättning.

Fel! Okänt namn

Nya jobb i offentlig sektor för personer med funktionsnedsättning

Kristdemokraterna menar att kommuner, landsting och statliga myndigheter/bolag i samarbete med Arbetsförmedlingen ska föregå med gott exempel och anställa 10 000 personer med funktionsnedsättning. Vårt förslag är en fördelning som innebär 2 000 personer inom statliga myndigheter/bolag, 2 000 inom landsting/regioner samt 6 000 i kommunerna.

De exakta arbetsuppgifterna kan variera beroende hur det ser ut i olika kommuner, landsting/regioner och statliga myndigheter/bolag. Inspiration kan hämtas från exempel där kommuner använder sig av Samhall för att utföra olika slags tjänster. I exempelvis Ludvika kommun städar, tvättar och handlar Samhall inom omsorgen. Under parollen ”Fler händer i vården” levererar Samhall hjälp kring måltider, uppstigning och sänggående samt att gå promenader på såväl äldreboenden som via hemtjänsten. På så sätt kan vårdpersonal inom äldreomsorgen och hemtjänsten fokusera på vårduppgiften. Andra kommuner som använder sig av liknande tjänster är Gällivare, Hallstahammar och Stockholms kommun. Andra uppgifter kan handla om markskötsel (gräsklippning, snöskottning, sandning och skräpplockning) eller fastighetsskötsel (exempelvis vaktmästeri, trappstädning, underhåll med mera).

Det kan även vara universitets- och högskol utbildade personer med funktionsnedsättning som kan arbeta som till exempel handläggare, ekonomer eller konsulter. Det kan också handla om värdar och service inom transportsektorn. Listan kan göras lång.

Stockholm den 2 oktober 2013

Désirée Pethrus (KD)